

Будильник

Олег Буцень

Якось прийшов до мене Єгорка,— ми з ним вчимося в одному класі. Зайшов просто так: може, куди підемо. Але почався дощ, і ми zostалися дома. Пограли в шашки, подивилися по телевізору кіно. Коли Єгорка каже:

— Додому треба, засидівся я в тебе.

— Та де там засидівся, ще рано: тільки дві години.

— Це в тебе будильник стоїть, тому й рано,— сміється він.

Кинувся я до будильника, а він, як риба, мовчить. Ви уявляєте: по цьому будильнику батько й мати на роботу йдуть. А тепер спізнитись можуть. Скажуть, що знов я копірсався в нього. Було вже таке.

Потрусив я будильник — він пішов. Та ненадовго, знов зупинився. Що робити?

Я дивлюся на Єгорку, а він — на мене.

— Там щось чіпляє,— каже він і так впевнено, що я не міг з ним не погодитись.

Відкрутив я гвинтики, зняв кришку. Штовхнув голкою маятник, а він якось завиляв, немов закульгавив на один бік. Покрутили ми ще один гвинтик, а маятник — раз — і повщнув на волосинці, теліпається. Ось тобі й маєш!

— Дай я вставляю,— каже Єгорка.

— Зажди,— кажу,— сам спробую.

Узяв маленькими ножицями маятник і почав уставляти. А він, клятий, ніяк не хоче.

Спробував і Єгорка — теж нічого не вийшло.

— Може,— кажу,— підніmemo верхню пластинку, тоді легше буде?

Почали ми відкручувати гайки. Як відгвинтили останню, пружина — трах! — і вискочила. Я від несподіванки ледь не випустив будильника з рук. Мовчить Єгорка, і я мовчу. Ясно, поламали будильник...

Думали ми, думали, що робити, і нарешті придумали: піти до годинникаря. Не дивуйтесь, так просто до цього не додумаєшся: коли у вас зіпсується годинник — самі побачите.

Загорнули ми будильник з усіма його гайками й шайбочками в газету й мерщій на вулицю. Прибігли до майстерні, а там сидить товстий такий дядько і копірсається викруткою в золотому годиннику.

— Що у вас, хлопці? — питає.

— Годинник,— кажу,— чогось зупинився.

— Сам зупинився? — і дивиться на нас одним оком, бо на другому трималося збільшувальне скло.

Я відчув, як у мене вуха почервоніли. Мовчу. А Єгорка — тільки потупив очі. Йому що? З мене батько спитає...

Покрутив годинникар наш будильник, зазирнув усередину, каже:

— Гаразд, зайдіть завтра. Полагоджу.

— А... а сьогодні не можна? — спитав Єгорка. — Розумієте, нам дуже треба сьогодні. Обов'язково!

Я підтакнув і закивав головою. Все ж таки Єгорці не байдуже — друг!

— Сьогодні не можу, — буркнув майстер і відклав наш будильник убік. — Роботи багато.

— Дядечку! — несподівано вихопилось у мене і так пискляво, що й згадати тепер гидко. В горлі пересохло, язик обважнів.

— Дядечку, а може, зробите? Ми заплатимо, скільки це буде коштувати, тільки поладуйте, будь ласка. Нам до вечора треба.

Мабуть, розчулив я майстра: згодився.

— Ну добре, — каже, — карбованець коштуватиме.

Зраділи ми з Єгоркою, але раптом згадали, що грошей у нас мало. Я кажу Єгорці, а сам підморгую:

— Ти біжи швидше по гроші, а я тут постою.

Єгорка, звичайно, мене відразу зрозумів, і за хвилину його вже не було в майстерні. Сів я на стілець і почав дивитись, як годинникар розбирає наш будильник. Повиймав він усі коліщатка, почистив їх щіточкою, потім змастив. Я все хвилювався, чи не загубили ми з поспіху чогось. Але годинникар мовчав, і я трохи заспокоївся.

Не знаю, скільки минуло часу, та коли прибіг захеканий Єгорка, будильник був уже готовий. Ми розрахувалися і вийшли на вулицю такі щасливі, немов виграли в лотерею принаймні "Москвича". На радіощах навіть морозива купили.

— Де ти взяв гроші? — спитав я в Єгорки.

А він, певно, тільки того й чекав, бо видно було, як йому кортіло все розказати.

— Позичив! Не здогадаєшся в кого, — сказав він, хоч я відгадувати і не збирався. — Ото побіг я, значить, додому, — нікого нема. Я до сусідки — теж нема.

— Та ти коротше, — кажу.

— Зараз, — а сам тягне. — Став я тоді посеред двору і не знаю, до кого ж іти. Коли це навстріч бабця Текля, що у дворі живе. Я до неї. Так, мовляв, і так, позичте, кажу, карбованця. Зайшла вона до себе і винесла. Тільки спитала: "Чи не на цигарки?" Я кажу, що ні, хіба на цигарки стільки грошей треба? Для хорошого діла. Навіть "чесне піонерське" довелося дати. Ну тоді й дала.

Принесли ми з Єгоркою будильник додому і урочисто поставили на комод. Я все прислухався: а що, коли зупиниться? Ні, добре цокав!

— Як ти гадаєш, — спитав Єгорка, трохи помовчавши. У нього була погана звичка завжди псувати мені хороший настрій. — Де ми грошей дістанемо, щоб віддати бабці Теклі?

Сказати правду, це мене засмутило. Адже вдома не візьмеш. Почнуть розпитувати: навіщо? Для чого? А брехати не хотілось. Один вихід — зібрати гроші. Але ж і це довго.

І раптом Єгоркушибонула ну просто геніальна думка.

— Знаєш, — вигукнув він, — давай бабці Теклі поки щось зробимо. Щоб не хвилюваласьь.

— Оце здорово! — не втримався я. — Їй саме цими днями привезли дрова. А хіба ми не зможемо їх попиляти й порубати?

На цьому й погодились.

Жила бабця Текля одиначкою, нікого в неї не було. Був, правда, колись син, але він загинув на війні. Як вже вона там влаштовувалась з різними господарчими справами — ніхто не знав.

Наступного дня прийшли ми до неї. Трохи посиділи для годиться, поговорили про се, про те, а потім Єгорка й каже:

— Вчора ми позичили у вас карбованця. Ми, звичайно, його віддамо вам. Але щоб ви... розумієте... щоб ви...

— Не хвилювались! — випалив я на допомогу Єгорці.

— ...не хвилювались, ми хочемо попиляти вам дрова.

— Та що ви, хлопчики! — замахала руками бабця. — Про гроші я анітрохи не турбуюсь. Віддасте потім. Але навіщо вам морочитись з дровами? Я можу когось з дорослих попросити.

— А хіба ми не впораємось? Не вміємо пиляти?

— Чи, може, сили в нас нема?

— Чи, може, ми не піонери? Не маємо права допомагати людям? — заторлили ми навперебій, хоч бабця Текля ніколи не скаржилась на глухоту.

Сперечались ми, сперечались, нарешті умовили-таки її.

Дістали в сусідів козли, пилку і взялися до діла.

Попрацювали ми з Єгоркою години дві — піт з лоба градом котиться, руки болять, потомилися. І, звичайно, засперечались: я кажу, що Єгорка пилку косить, а він на мене горлає, що я не тягну її як треба. Врешті вирішили перепочити до завтра. А вранці знову прийшли. Важко було спочатку — все тіло болить, та потім відійшло. І на серці якось відразу повеселішало.

Зайшла до нас у сарай бабця Текля. Глянула на попиляні кругляки, як захоає:

— Та досить вам, любі! Досить!

А ми з Єгоркою ще дужче наддали — навчилися вже пиляти. Жих-жих, жих-жих, тільки тирса летить.

Шкода нам стало бабцю Теклю, — старенька, нема кому їй допомогти.

Днів за п'ять попиляли ми дрова й порубали. Ох і раділа ж бабця Текля, напевно, не менше, як ми. Навіть чаєм з кизилевим варенням нас почастувала.

Ну от, здається, і все, якщо не згадати про те, що тепер ми щодня до неї заходимо: то стілець підклеїмо, то вимикач новий поставимо, то в магазин збігаємо.

А карбованця вона у нас так і не взяла.